

Når gjelder krav ved salg, og når gjelder krav under bruk?



Når et måleredskap repareres kan det oppstå tvil om hvorvidt reparasjonen i realiteten medfører et nytt produkt. Det er ulike krav til oppfølging av en reparasjon og ved en ombygging der det foretas endringer som gjør at produktet bør anses som 'nytt'.

Av og til blir produktet endret slik at det må anses som et nytt produkt. Den som bygger om eller reparere endrer da produktet på vesentlige områder, slik at reparatør (ofte uforvarende) i realiteten 'produserer' et nytt produkt. Når det foreligger et nytt produkt må produsenten av det nye produktet sørge for ny samsvarsvurdering.

Denne informasjonen er ment som veiledning til produsenter, leverandører og servicefirmaer, for å avgjøre om man har levert et nytt redskap eller ikke. Dette er ofte ikke innlysende.

Hovedprinsipp:

EØS / EU Regelverk

Dette er en problemstilling som gjelder mange typer produkter. I EU/EØS-sammenheng er det laget en guide, den såkalte 'blue guide on the implementation of EU products rules'. Dette er et sett generelle retningslinjer for alle områder hvor det er fastsatt produktkrav. Guiden sier:

"A product, which has been subject to important changes or overhaul aiming to modify its original performance, purpose or type after it has been put into service, having a significant impact on its compliance with Union harmonisation legislation, must be considered as a new product."

Siden måleredskap i de fleste tilfeller er omfattet av EU/EØS-regelverk vil disse retningslinjene også være retningsgivende for måleredskap og legges til grunn som hovedprinsipp for de måleredskapene er regulert gjennom implementerte EU/EØS-regler.

Nasjonalt regelverk

I enkelte sammenhenger benyttes det måleredskaper som er godkjent etter nasjonalt regelverk. Dette kan være redskaper som er satt på markedet før EU/EØS-regelverk trådte i kraft, eller det kan være typer av måleredskap som ikke omfattes av EU/EØS regulering.

For disse vil de samme grunnleggende prinsipp i utgangspunktet gjelde for vurderingen, som for produkter godkjent etter EU/EØS regelverk. Når det gjelder måleredskapet godkjent før EU-direktivene ble implementert, må det imidlertid tas hensyn til om det er mulig å få tak i komponenter som kreves for reparasjonen etter den samsvarsvurderingen som foreligger, og om det er mulig innenfor en forsvarlig kostnad å samsvarsvurdere redskapene på nytt. Justervesenet vil i slike tilfeller foreta en vurdering, der både omfang av endringer, kostnader og eventuell risiko for at måleresultat kan påvirkes vektlegges.

I følgende tilfeller anses måleredskapet som nytt:

Et måleredskapet er å anse som et nytt produkt som må ha ny samsvarsvurdering dersom en av punktene under er oppfylt:



- A) Målesystemets identitet (unike identifikasjon) er endret. I praksis betyr dette at enheten som inneholder målesystemets identitet (serienummer) er byttet.
- B) Målesystemet er endret slik at den opprinnelige samsvarsvurderingen ikke lenger er gyldig, for eksempel ved at:
 - Det er satt inn i systemet nye komponenter som ikke er omfattet/beskrevet i typeprøvings- eller enhetsverifikasjonssertifikatet (modul B eller G).
 - Det er satt inn i systemet komponenter eller funksjoner som er omfattet/beskrevet kun som opsjoner i typeprøvings- eller enhetsverifikasjonssertifikatet (modul B eller G), men ikke var omfattet av sluttkontrollen som ble foretatt etter modul F eller modul D når redskapet ble samsvarsvurdert.
- C) Målesystemet er endret slik at det ikke lenger oppfyller definisjonen/kategorien samsvarsvurderingen gjelder for, men en annen definisjon/kategori. Et eksempel på dette er at det tilføres funksjonalitet slik at en ikke-automatisk vekt ikke lenger oppfyller definisjonen til en ikke-automatisk vekt, men er å definere som en automatisk vekt. Et annet eksempel er at det innføres nye målefunksjoner/sensorer enn det som var tilstede når redskapet ble samsvarsvurdert.

Eksempler på situasjoner der redskapet anses som nytt:

Eksempel 1

På en bilbrovekt har hovedenheten (indikatoren) som viser resultatet og inneholder kalibreringsfunksjonen gått i stykker, og indikatoren byttes ut med en ny indikator av samme type. Det er serienummeret på indikatoren som er angitt som systemets identitet. Alle veieceller og mekaniske enheter er uberørt.

Siden identiteten er endret, er den opprinnelige samsvarsvurderingen ikke lenger i samsvar med redskapet og dermed ikke lenger gyldig. Produsenten må i dette tilfellet forsikre seg om at redskapet fremdeles er dekket av et typeprøvingssertifikat som er gyldig og må sørge for ny samsvarsvurdering (modul D eller modul F).

Eksempel 2

En gjennomstrømningsmåler består av en måleenhet, en pulsgiver og en kalkulatorenhet som beregner og viser resultatet. Pulsgiveren går i stykker og det er ikke lenger mulig å skaffe en ny pulsgiver av samme type. I typeprøvingssertifikatet er det i beskrivelsen av systemet omtalt hvilken pulsgiver systemet skal inneholde. Reparatøren setter inn en annen type pulsgiver som ikke er omtalt i det aktuelle typeprøvingssertifikatet, men brukt i andre godkjente systemer.

Redskapet er nå bygd om slik at det ikke lenger er i tråd med typeprøvingssertifikatet som ligger til grunn for samsvarsvurderingen, og den opprinnelige samsvarsvurderingen er dermed ikke lenger gyldig.

Produsenten (dvs den som bygger det nye redskapet) må derfor sørge for ny samsvarsvurdering før redskapet kan brukes til økonomisk oppgjør. Fordi konstruksjonen er endret vesentlig er det ikke mulig å gjennomføre kun en ny verifikasjon (modul F), men det må gjennomføres en ny typeprøving (modul B) eller en endring i eksisterende typeprøvingssertifikat, eller enhetsverifisering (modul G). Siden dette kan være omfattende prosesser er det i slike tilfeller viktig å vurdere før reparasjonen starter om det er mulig å samsvarsvurdere det «nye» redskapet og hva som kreves for å få ny samsvarsvurdering på plass.



I følgende tilfeller anses måleredskapet som reparert:

Dette innebærer at den opprinnelige samsvarsvurderingen er gyldig og at det ikke er nødvendig å utføre en ny samsvarsvurdering dersom:

D) Målesystemets identitet er uendret, dvs. at enheten som inneholder målesystemets identitet (serienummer) fremdeles er en del av systemet.

og

E) det kun skiftes ut deler som er identiske eller tilsvarende med de delene som var en del av det redskapet som opprinnelig er samsvarsvurdert. Dette gjelder uavhengig av hvor «vesentlig» den aktuelle delen anses å være.

Se neste side for eksempler.

Eksempler på situasjoner der redskapet anses som reparert:

Eksempel 1

I et automatisk veiesystem har en veiecelle gått i stykker. I samsvarserklæringen er identiteten til veiesystemet angitt som serienummeret til avlesningsenheten. I typeprøvingssertifikatet til veiesystemet er det angitt hvilke veieceller som kan brukes og hva slags krav det er til disse. Den ødelagte veiecellen erstattes med en veiecelle som oppfyller kravene i typeprøvingssertifikatet. Dette er da å anse som en reparasjon. Veiesystemet må kalibreres før det tas i bruk igjen og det er bruker sitt ansvar å sikre at veiesystemet måler riktig før det tas i bruk etter reparasjonen. *Eksempel 2*

I et målesystem som måler mengde væske i kg (ikke vann) er det installert en Pt100 temperaturføler som har gått i stykker. Temperaturføleren er en del av målesystemet som sikrer at det måles riktig. I samsvarserklæringen er identiteten til målesystemet angitt som serienummeret til enheten som viser mengden væske levert. I typeprøvingssertifikatet er det angitt hvilke Pt100 temperaturfølere som kan brukes og hva slags krav det er til disse (for eksempel krav til kalibreringsbevis). Den ødelagte Pt100 temperaturføleren erstattes med en Pt100 temperaturføler som oppfyller kravene i typeprøvingssertifikatet. Dette er da å anse som en reparasjon. Systemet må kalibreres før det tas i bruk igjen og det er bruker sitt ansvar å sikre at systemet måler riktig før det tas i bruk etter reparasjonen.

**Begrepet samsvarsvurdering dekker alle prosedyrer og testing som er påkrevd for at produsenten kan erklære samsvar. Avhengig av hva som allerede er utført og hvilke valg produsenten gjør kan dette*

innebære forskjellige aktiviteter, blant annet typeprøving, produsentens kvalitetskontroll eller førstegangsverifisering.

